

เทศน์เช้า วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต. หนองขาว อ. โพธาราม จ. ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ทำบุญกุศลแล้ว เราว่าทำบุญกุศลนี้เป็นของเรา บุญกุศลเป็นอมิส แต่การฟังธรรมนี้เข้าถึงหัวใจนะ ถ้ามันสะท้อนหัวใจ หัวใจของเรามันได้เปลี่ยนแปลง

ถ้าหัวใจของเราไม่เปลี่ยนแปลง เห็นไหม หัวใจของโลกปฏิสนธิจิตมันเกิดใน น้ำคร่ำ เกิดเป็นตัวหนอน เกิดในโอปปาดิกะ เป็นเทวดา อินทร์ พรหม เกิดในครรภ์ เกิดในไข่ ถ้าไม่ได้ฟังธรรมมันไม่มีการเปลี่ยนแปลง มันอยู่ของมันโดยสัญชาตญาณ มันอยู่ของมันโดยธรรมชาติ ที่ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติของจิตมันก็เวียนตายเวียนเกิดตามธรรมชาติของมัน เพราะมันมีแรงขับของมันด้วยบุญและบาป

ถ้ามีบุญกุศล มันก็เกิดในภพในชาติที่ดี ถ้ามีบาปอกุศล มันก็เกิดเหมือนกัน จิตนี้ไม่มีเว้นวรรค เกิดโดยธรรมชาติ เกิดโดยความเสมอภาค แต่เกิดในสถานะใดเท่านั้นเอง มันเกิดโดยแรงขับ บุญกุศลขับไป หรือบาปอกุศลขับไป ทีนี้พอขับขึ้นมาเกิดเป็นมนุษย์ เห็นไหม เกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา เราก็หลงกันไป หลงว่าเราเกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา ศาสนานี้เป็นศาสนาแห่งปัญญา เราเกิดมาในศาสนาพุทธนี้เรามีปัญญา เราเป็นผู้ที่มีบุญกุศล เราก็เคลิบเคลิ้มกันไป พอเคลิบเคลิ้มกันไป นี่หลงไปในกิเลส

กิเลสอย่างหยาบเราเข้าใจมันได้ แต่กิเลสอย่างละเอียดเราเข้าใจมันไม่ได้ กิเลสอย่างละเอียดมันครอบงำหัวใจของเรา พอมันครอบงำหัวใจของเรา เราว่าสิ่งนี้เป็นบุญกุศลใช่ไหม เราก็เพลิดเพลินไปกับมัน พอเพลิดเพลินไปกับมัน ถึงเวลาสิ้นอายุขัยไปนะ ก็ตายเปล่า พอตายเปล่า ทำบุญกุศลมันก็เป็นอมิส มันก็เกิดในโอปปาดิกะ เกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม มันก็เกิดของมันโดยธรรมชาติของมัน นี่เวียนตายเวียนเกิดไปของมัน

พอเรามารเกิดเป็นมนุษย์เราก็มีสุขภาพร่างกายที่ดี เราก็มีสมบัติที่ดี เราเกิดในพุทธศาสนาแล้ว เราก็มีบุญกุศลของเราแล้ว มีคนพูดมาก บอกเกิดมาแล้วก็เป็นคนดีอยู่แล้ว

ทำไมต้องไปวัด เกิดมาแล้วก็เป็นคนดีอยู่แล้วทำไมต้องประพฤติปฏิบัติ เกิดมาเป็นคนดีอยู่แล้ว ดีก็สมกับดีอยู่แล้วทำไมต้องไปทรมานตน..

การเกิดเป็นคนดีมันดีของใครล่ะ ถ้ามันดีของโลก เห็นไหม คุณสิ ทางโลกเขามีร้านเสริมสวย ในร่างกายนี้ทำให้มันดีงามไปหมด แต่มันไม่มีเสริมสวยหัวใจใจ สปาหัวใจ สปาเล็บ สปานุ่น มีสปาไปหมดเลย แต่สปาใจอยู่ไหนล่ะ?

สตินี้มันสปาใจได้นะ มันทำให้ใจเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าใจเปลี่ยนแปลงได้นะ คุณสิ ถ้าเรายังกำลังใจอยู่ เราไม่เปลี่ยนแปลงสิ่งใดอยู่ เรายึดสิ่งใดอยู่ เราจะทุกข์กับสิ่งนั้น ถ้าเรายึดมันสิ่งใดนะ สิ่งนั้นเป็นทุกข์ทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าเราปล่อยวาง แล้วทำไมต้องปล่อยวางล่ะ เห็นไหม พอบอกว่าปล่อยวางแล้วมันก็กลับกันนะ

เวลาคนที่ภาวนาไม่เป็นก็ว่า “ปล่อยวางๆ วางหมดเลย วางหมดเลย” อันนั้นไม่เรียกว่าปล่อยวาง อันนั้นเป็นความรู้สึกนึกคิด

“การปล่อยวาง” ถ้าพุทโธ พุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิแล้วมันปล่อยวางขึ้นมา ใจมันต้องปล่อยวางของมัน ถ้ามันปล่อยวางของมัน มันปล่อยอะไรออกไป มันต้องมีก่อนมันถึงจะไม่มีได้ มันต้องมีถึงจะเสื่อมได้ ถ้าคนไม่มีจะเสื่อมได้อย่างไร คนไม่มีสถานะเราจะทุกข์ทนได้อย่างไร คนเกิดมาก็ทุกข์จนเจ็บใจอยู่แล้ว ไม่เคยรวยเลย มันก็จนอยู่อย่างนั้นแหละ พอจนอยู่อย่างนั้นมันก็พอใจกับชีวิตใจ ไม่ต้องทำอะไรเลย นี่ว่างๆ ว่างๆ

ว่างอย่างนั้นว่างแบบเกิดมาทุกข์ยากอยู่แล้ว แต่ถ้าเราสร้างสมของเราขึ้นมา คนเกิดมานะ ไม่ใช่ดูถูกว่าคนมีกับคนจนแตกต่างกันอย่างไร คนเราไม่ใช่ดีเพราะชาติตระกูล ไม่ใช่ดีเพราะมั่งมีศรีสุข มันดีเพราะการกระทำ! จิตมันจะดีได้เพราะมีการกระทำ ไม่ใช่ว่าเกิดมาแล้วดี เกิดมาแล้วต้องมีการกระทำ มีการคิดแปลงของมัน มันถึงจะดีของมันขึ้นมาได้ ถ้ามันดีขึ้นมาได้ มันต้องทำของมันขึ้นมา มันถึงมีขึ้นมา นี่สปาใจ

ถ้ามันมีของมันขึ้นมาแล้ว ถ้ามันเสื่อมไป มันแปรสภาพไปโดยที่เราไม่มีสัมมาสมาธิ เราไม่มีสัมมาปัญญา เราถึงแก้ไขสิ่งใดไม่ได้.. ความคิดของคนก็เกิดได้ ปัญญาของคนก็เกิดได้ ทุกอย่างเกิดขึ้นได้ เกิดแล้วก็เสื่อมไป มันก็แปรสภาพอยู่อย่างนี้

แหละ ไม่มีอะไรคงที่หรอก แต่มันแปรไปด้วยอะไร แปรไปด้วยที่มันไม่ประสบความสำเร็จ

แต่ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา เห็นไหม สัมมาสมาธิแล้วเกิดโลกุตตรธรรม เกิดปัญญา ภาวนามยปัญญาขึ้นมา ปัญญาที่มันชำระ ชำระอย่างไร มันแก้ไขอย่างไร ถ้ามันแก้ไขของมัน มันถึงเป็นความจริงของมันขึ้นมา นี่มันทำของมันขึ้นมา มันถึงเป็นความจริงของมันขึ้นมา ถ้ามันไม่ทำความจริงของมันขึ้นมา นี่ก็บอกว่า “ว่างๆ ว่างๆ” สิ่งนี้สัตว์มันก็ทำได้ ธรรมชาติของมัน มันก็มีชีวิตเหมือนกัน มันก็มีจิตเหมือนกัน มันนอนสงบของมัน มันก็มีความว่างของมัน สัตว์มันก็ทำได้

สัตว์เกิดมานี้มันทำอะไรของมันได้บ้าง สัตว์มันทำคุณงามความดีของมันได้ แต่สัตว์ทำมรรคผลขึ้นมาไม่ได้.. สัตว์ทำมรรคผลไม่ได้! อย่างน้อยต้องเป็นมนุษย์ขึ้นไป เทวดา อินทร์ พรหมถึงจะทำมรรคผลได้ เพราะเหตุใด เราประพฤติปฏิบัติกันทำไมเรา ทุกข์ยากล่ะ ทำไมคนที่ขีปปาภิญญา เขาปฏิบัติได้ง่ายรุ่งง่ายเพราะเหตุใด

เพราะเขาสร้างของเขามา เขาได้ทำของเขามา เขาสะสมของเขามา เราไม่ได้สะสมสิ่งใดของเรามาเลย คุณสัจจะจะมีสถานะมา เขาต้องทำของเขามา ดูพระพาหิยะฟัง พระพุทธเจ้าที่เดียวเป็นพระอรหันต์เลย แต่ชาติที่แล้วเขาไปภาวนาบนเขา เขาสละตายมา ก็ชาติที่แล้ว ขีปปาภิญญามันต้องมีการสะสมของเขามา ไม่ใช่อยู่เฉยๆ แล้วมาเรียกร้อง สิทธิเสรีภาพ นี่เสมอภาคๆ มันไม่เสมอกัน โดยกรรมนะ กรรมเสมอภาคไม่มี!

พระอรหันต์แต่ละองค์ไม่เหมือนกัน พระอรหันต์ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแต่ละองค์ไม่มีเหมือนกันเลย พิจารณาทางเดียวกันก็ไม่เหมือนกัน ถ้าเหมือนกันนี่ก็บป็อยู่แล้ว ลายนิ้วมือ เห็นไหม คุณสิ เราบีบมือนี่ลายนิ้วมือไม่เหมือนกันหรอก คนจะไม่เหมือนกันเลย จิตก็เหมือนกัน อำนาจวาสนาของคนไม่เหมือนกัน สิ่งที่ไม่เหมือนกันมันเกิดมาจากไหนล่ะ

ฉะนั้นสิ่งที่เราฟังธรรมๆ นี้ ฟังธรรมเพื่อจะเตือนสติเรานะ.. ทาน ศีล ภาวนา เราทำทานกัน เราเสียสละกัน มันเป็นคุณงามความดีนี้ถูกต้อง ถ้าทำคุณงามความดี ทำใหม่ๆ มันก็ชื่นใจ ทำจนคุ้นชิน พอทำจนคุ้นชิน ทำจนเคยตัวมันต้องทำตลอดไป แล้วมันก็ได้แค่นั้นแหละ คุณสิ ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า “ถ้าถึงที่สุดแล้วมันก็เหมือนเขื่อน” ถึงที่สุด

แล้วมันก็น้ำไว้ๆ ถึงที่สุดแล้วมันก็ต้องภาวนา ถ้าไม่ภาวนาบุญกุศลก็คือบุญกุศล เวลาภาวนาขึ้นมา ก็เพื่อตัดแปลงใจของเรา

นี่ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ ในภาคปฏิบัติเรานี้แหละ เวลาหลวงปู่มั่นท่านเทศน์ ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลยนะ “เหมือนเด็กที่มันหิวนม” เวลาพ่อแม่จะให้กินนม มันจะดีใจมากเลย เวลาเราได้ฟังธรรมนะ เวลาเราปฏิบัติของเรา นี่ความคิดของเรามันก็ซ้าซากนั่นแหละ มันรอยดินโค มันก็ย่ำอยู่กับที่นั่นแหละ มันก็คิดซ้าซากอยู่อย่างนั้นล่ะ มันไปไหนไม่รอดหรอก แต่เวลาครูบาอาจารย์ท่านเปิดให้ เห็นไหม “ใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง”

ใจดวงที่สูงกว่าสามารถดึงใจที่ต่ำกว่าได้ แต่ใจที่เสมอกัน ที่ต่ำกว่า จะมาเชิดชูให้ใจเท่ากัน เสมอกัน เป็นไปไม่ได้หรอก เพราะมันไม่รู้ของมัน มันรู้ของมันไม่ได้ สิ่งที่ไม่รู้ไม่เห็น ธรรมะนี้อ่านจนปากเปียกปากแฉะ หลวงตาท่านบอกว่า “ไอ้หนอนแทะกระดาศ” ดูหนอนแทะกระดาศ เห็นไหม คุณปลวกมันกินไปทั้งนั้นนะ ปลวกมันกินพระไตรปิฎกทั้งเล่มเลย แล้วปลวกมันได้อะไรขึ้นมา ปลวกมันไม่ได้อะไรขึ้นมาหรอก มันกินกระดาศเข้าไปมันไม่รู้เรื่องหรอก

เราไปอ่านขึ้นมา ก็อ่านด้วยทิฐิมานะ ด้วยการตีความ มันเป็นไปไม่ได้หรอก แต่ถ้ามันปฏิบัติขึ้นมา มันเป็นไปไม่ได้เพราะว่าเป็นสันตสิทธินิโค มันเป็นปัจเจกตั้ง มันเข้าไปประสบจริง เวลาทุกข์นี้ทุกข์จริงๆ เวลานั้นไป ๒-๓ ชั่วโมงนี้ปวดจริงๆ เวลาหงุดหงิดก็หงุดหงิดจริงๆ ทั้งนั้นแหละ แล้วเวลามันสงบมันสงบได้อย่างไรล่ะ

สิ่งที่มันหงุดหงิดอยู่ ไฟที่มันเผาอยู่ ทำไมมันเย็นได้อย่างไรล่ะ เวลามันเผาขึ้นมา เวหนานี้ทั้งตัวนะ ร้อนเป็นไฟเลย เวลามันสงบลงไป ไฟหายไปไหน! ไฟหายไปไหน ความปวดนั้นหายไปไหน สิ่งที่ยากมันหายไปไหน มันหายไปเพราะอะไร? นี่ไง มันต้องมีขึ้นมา

บอกว่า “ว่างๆ เกิดมาก็ว่างๆ พอปฏิบัติก็ว่างๆ กันไปเลย” นี่เป็นความเข้าใจผิด

แต่ถ้าความเข้าใจถูกนะ ความว่างๆ นี่เป็นมิจฉา เป็นสมาธิของปุถุชน เป็นสมาธิของสังคม เป็นสมาธิของเรา คนเราถ้าไม่มีสมาธิก็คือคนบ้า สมาธิสั้น สมาธิยาว เด็ก

สมาธิสั้น สมาธิยาวก็มีของมันอยู่แล้ว แต่สมาธินี้คือสมาธิของปุถุชน สมาธิของการเป็นมนุษย์ไง

แต่ในพุทธศาสนา เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์ เรามีต้นทุนอยู่แล้วคือว่าเป็นมนุษย์ เราก็มีสมาธิของเรา พวกกันรู้เรื่องนี้สมาธินะ ถ้าคนไม่มีสมาธิ คนเบลอมันพวกกันไม่รู้เรื่องนะ เวลาคนพวกไม่รู้เรื่องนี้มันขาดสมาธิ แต่เวลาสมาธิดีๆ พวกอะไรฟังชัดเจนนะ นี่มีสมาธิอยู่แล้ว แต่สมาธินี้เป็นสมาธิของปุถุชน เป็นสมาธิของสังคม เป็นสมาธิของโลก

แต่ในสัมมาสมาธิขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในมรรค ๘ เห็นไหม คุณมรรคของโลก สัมมาอาชีวะคือเลี้ยงชีพชอบ เวลาพระปฏิบัติขึ้นมา สัมมาอาชีวะคือคิดถูก ความคิดนั้นคืออาหารของใจ ใจมันกินอารมณ์เป็นอาหาร กินความรู้สึกนึกคิดเป็นอาหาร ฉะนั้นพอมีสติขึ้นมา พอมีสมาธิขึ้นมา มันรู้จักอาหารของมัน มันรู้จักเลือกกินนะ

เรานี้เราเลือกกินไม่เป็น ความคิดพอเวลามันเกิดขึ้นมานี้เลือกไม่เป็น คิดขึ้นมาทีไรหมดเลย คิดขึ้นมาทีไรมีความรู้สึกหมดเลย แต่ถ้ามีสติขึ้นมาจะความคิดไม่เอา ความคิดอย่างนี้ไม่เอา เอาความคิดอย่างนี้ เออ.. ความคิดนี้คิดดี นี่ไงมันเลือกแล้ว นี่สัมมาอาชีวะ มันจะเข้าสู่มรรคแล้ว มันเข้าสู่มรรค ๘ แต่เวลาเราบอกว่าสัมมาอาชีวะคือเลี้ยงชีพชอบๆ ไซ้! เลี้ยงชีพชอบ เราดีความตามความเห็นของเรา แต่ปฏิบัติขึ้นไปมันจะรู้

“มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด”

ทีนี้มรรคหยาบๆ ถ้าอย่างนั้นบอกสัมมาอาชีวะนี้ไม่ถูกต้องเลยหรือ? มันก็ถูกต้องของฆราวาสธรรมไง มันเป็นธรรมของฆราวาส เป็นธรรมของชาวพุทธ พุทธมามกะ.. นี่เป็นธรรมของเรา เราก็ดำรงชีวิตอย่างนี้ เราดำรงชีวิตของเราให้เป็นความถูกต้องดีงามของเรา แต่เวลาปฏิบัติขึ้นไปนะ โอ้โฮ.. มันละเอียดขึ้นไปนะ โอ้โฮ.. ความคิดอย่างนี้ใจมันเสวย ใจมันคิด

อ้าว.. ใจมันคิดกับใจไม่คิดมันแตกต่างกันอย่างไร เวลาใจมันคิด คิดเพราะเหตุใด เวลาใจมันไม่คิด มันไม่คิดเพราะอะไร แล้วมันไม่คิดมันอยู่ของมันได้อย่างไร ถ้าไม่มีสติ

มันจะอยู่ของมันได้ไหม ถ้าอยู่ของมันได้มันจะเป็นสมาธิไหม แล้วพอเป็นสมาธิแล้วสมาธิมันเริ่มสลายมันเริ่มแยกแยะ มันแยกแยะในอะไร ถ้ามันไม่เจอมันจะแยกแยะอะไร

มันก็คว้าน้ำเหลวไป นี่ของเหลวก็คว้าน้ำไปสิ อากาศหีบไปสิไม่เห็นได้จับต้องอะไรเลย แต่นักวิทยาศาสตร์เขารู้นะ นี่ดูอากาศสิ ดูความร้อนของมัน ดูลม ดูความเปลี่ยนแปลงของมัน วิทยาศาสตร์ก็พิสูจน์ได้ แต่เราจับไปมันไม่เห็นมีเลย นี่ทำไมนักวิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์ได้ เพราะเขามีเครื่องมือ จิตเราสงบแล้ว จิตเรามีสติปัญญาขึ้นมา เราก็มีสติปัญญาของเรา เราก็จับของเราได้ แล้วมันเป็นมรรคของใครล่ะ มันเป็นมรรคของจิตดวงนั้นนะ นี่ธรรมชาติส่วนบุคคล!

เวลาธรรมะสาธารณะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมะสาธารณะ นี่ว่างๆ ว่างๆ อากาศมันก็ว่าง ธรรมะสาธารณะมันก็เป็นสาธารณะไป แต่ถ้ามันเป็นความว่างของเราล่ะ ถ้าเรามีสติล่ะ เรามีปัญญากันล่ะ เราจับต้องของเราล่ะ เราบริหารของเรา เราจัดการของเรา เห็นไหม นี่มรรคญาณมันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร เวลา มรรค ๘ เกิดขึ้นมาแล้วมันถึงสิ่งใด เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า “กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยหัวใจ”

นี่ก็เหมือนกัน เราปฏิบัติขึ้นมาแล้ว มันเป็นขึ้นมาในหัวใจของเราละ ถ้ามันเป็นในหัวใจของเราขึ้นมา เห็นไหม นี่อตุตา หิ อตุตโน นาโถ.. พุทธศาสนาสำคัญมาก สำคัญที่เอาชนะตนเองให้หมด ทุกคนนี้ ประชาชนของเราเป็นชาวพุทธ แล้วปฏิบัติทั้งหมดเป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเลยนะ โอ้อ้อ.. มันจะมีความสุขร่มเย็นนะ เพราะทุกคนเอาชนะตัวเองได้หมดไป

แต่นี้ทุกคนแพ้ตัวเองหมดเลย แต่อ้างธรรมะพระพุทธเจ้านะ แพ้กิเลสในใจ! ให้ใจมันเหยียบย่ำ! ให้ใจมันมีทิฐิมานะ ให้กิเลสมันเหยียบหัวใจของเรา แล้วก็ออกไป ลุกถาม เบียดเบียนตน แล้วเบียดเบียนคนอื่น เบียดเบียนหัวใจของเราละ เวลาทุกข์ร้อนใครทุกข์ เราทุกข์ก่อน มันเบียดเบียนหัวใจนี้ นอนก็ไม่หลับ อู้ฮู.. มันทุกข์ไปหมดเลย แล้วหาทางออก โดยการเบียดเบียนผู้อื่น

แต่ถ้าเราชำระได้ เห็นไหม พุทธศาสนาสอนที่นี่ ถึงไม่ให้เชื่อสิ่งใดเลย ไม่ให้เชื่อพระเจ้า ไม่ให้เชื่อเทวดา อินทร์ พรหม ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น ให้เชื่อสติปัญญาในหัวใจ

ของตัว ให้เชื่อความรู้สึกอันนี้! ไอ้ทุกข์ๆ อยู่นี้ ไอ้ที่เกิดที่ตายมีคบอดอยู่นี้ เกิดมาจากท้องแม่ก็ไม่ว่าเกิดมาจากอะไร เกิดมาจากท้องแม่นะ ไม่รู้จักว่าเกิดมาจากกรรม เกิดมาจากการกระทำ ถ้ามันเกิดจากท้องแม่ ถ้ามันเชื่อพ่อเชื่อแม่มันก็มีความสุขสิ เกิดจากท้องแม่ แต่ไม่เคยเชื่อพ่อเชื่อแม่ ไม่ฟังใครทั้งสิ้น ไอ้จิตดวงนี้ เห็นใหม่ แต่เวลาทำขึ้นไปแล้ว มันดัดแปลงของมันขึ้นมา

นี่ดัดแปลง.. นี่พุทธศาสนาสอนที่นี่ พุทธศาสนาสอนถึงหัวใจ เอาชนะตนเองให้ได้ เอาชนะหัวใจตัวเองให้ได้ ถ้าชนะหัวใจของตัวเองได้ ครูบาอาจารย์ท่านบอกแล้ว

“ถ้าชนะใจของตัวเองได้ ก็ชนะหัวใจทั้งโลก ชนะหัวใจทั้ง ๓ โลกธาตุ”

แม้แต่พรหม มันยังไม่รู้ว่าใจมันเป็นอย่างไรมันเลย เทวดายังไม่รู้จักใจของมันใหญ่ทำไมมันต้องฟังเทศน์หลวงปู่มันล่ะ ใจมันยังไม่รู้ แต่เรารู้ เรารู้ถึงใจของเรา เราแก้ไขใจของเราเราทำลายกิเลสอวิชชาในใจของเราทั้งหมดสิ้น เทวดา อินทร์ พรหมต้องมาถาม

“ธรรมะเป็นอย่างไร? ธรรมะเป็นอย่างไร? วิธีแก้แก้ได้อย่างไร?”

ถ้าเราชนะใจของเรา เราเป็นมนุษย์นี่แหละ แต่เรามีศักยภาพในหัวใจนี้สำคัญมาก ฉะนั้นเราทำที่นี่ พุทธศาสนาสอนที่นี่ ถึงบอกว่าฟังธรรมๆ ฟังที่นี่.. ต้องทำบุญไหม? ทำบุญนี่ ๓ เส้า เห็นใหม่ ทาน ศีล ภาวนา ถ้าเรามีทาน ศีล ภาวนา มีสาม ๓ นี้เราทำให้มันคง นี่ทานแล้วมันเป็นสังคม อเสวนา จ พาลานํ ปณฺชิตานญจ เสวนา เราไม่คบคนพาล เราคบบัณฑิต บัณฑิตเป็นนักเสียสละ บัณฑิตเป็นผู้ให้ออกาสคนอื่น บัณฑิตกับบัณฑิตมาวัดแล้วร่วมเย็นเป็นสุข แต่นี่ไปวัดแล้วพินกันและเลย ไม่รู้ว่าเป็นบัณฑิตที่ไหน

เราไม่คบคนพาล เราคบบัณฑิต เราเสียสละของเรา นี่นะบัณฑิต เราเสียสละ อารมณ์ความรู้สึก เสียสละความทุกข์ในหัวใจ เสียสละออกไปให้หมด สุดทำแล้วเราจะได้สังฆธรรม สังฆธรรมที่เราได้ เราได้เพราะการกระทำ เราได้เพราะความทุกข์ยาก

ฝืนนะ นั่งสมาธิก็ต้องฝืนมัน เวลาปัญญามันไหลไป นี่ไหลไปตามกิริยาโลกๆ กิริยาที่เป็นสัญญา มันไหลสะดวกนัก แต่เวลาเกิดปัญญาชำระกิเลสขึ้นไปมันยากเย็นแสนเข็ญขนาดนั้น เพราะมันเคยคิดอย่างนี้มาล้านๆ ล้านๆ ซาติ แล้วจะมาฝืนมัน

เราฝันมันเพราะเรามีครูมีอาจารย์นะ ครูบาอาจารย์เราคอยบอกคอยชี้แนะ ถ้าเราไม่มีครูบาอาจารย์ เราก็ทำกันไม่เป็นหรอก แต่ครูบาอาจารย์ของเราท่านประสบความสำเร็จแล้วท่านถึงจะบอกเราได้ ท่านบอกให้เรามั่นคง เข้มแข็งในพุทธศาสนา

เราเกิดมาเจอของดีแล้วแหละ แต่ของดีนี้ต้องเอาคุณงามความดีเข้าไปจับต้อง ต้องเอาสติปัญญาที่มีคุณงามความดีเข้าไปจับต้อง ฉะนั้นเราต้องฝึกตนเพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง